

Cicle Formatiu de Grau Superior	Any: 2023-2024
Especialitat: Il·lustració	Curs: 1r
Assignatura: Teoria de la imatge	
Professor/a: Josep Genís Sanz i Rabadan	Hores setmanals: 2

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

1. Introducció
2. Objectius
3. Continguts
4. Planificació i temporalització
5. Metodologia
6. Avaluació
7. Activitats extraescolars
8. Recursos
9. Bibliografia

1. Introducció.

L'assignatura Teoria de la imatge publicitària es proposa com a objectiu general situar als estudiants enfront dels fonaments científics de la imatge i el seu ús en la publicitat a fi de desenvolupar les competències necessàries que li permetin el coneixement i la utilització d'una manera alternativa de comunicació: el dels llenguatges visuals.

Marc normatiu.

Identificació del títol:

Denominació: Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en **Il·lustració**.

Nivell: Grau superior dels ensenyaments professionals d'Arts Plàstiques i Disseny.

Durada total del cicle: dos mil hores.

Família professional artística: Comunicació gràfica i audiovisual

Referent europeu: CINEMA-5b (Classificació Internacional Normalitzada de l'Educació).

Normativa aplicable:

Reial decret 1433/2012, d'11 d'octubre, pel qual s'estableix el títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en **Il·lustració**, pertanyent a la família professional artística de Comunicació Gràfica i Audiovisual i s'aproven els corresponents ensenyaments mínims.

Decret 128/2013, de 20 de setembre, del Consell, pel qual s'estableix el currículum dels ensenyaments artístics professionals corresponents al títol de Tècnic Superior d'Arts Plàstiques i Disseny en **Il·lustració**, pertanyent a la família professional artística de Comunicació Gràfica i Audiovisual, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana

Identificació del mòdul formatiu:

Denominació: Teoria de la imatge.

Presentació.

El mòdul de Teoria de la Imatge s'inclou en 1er curs d' **Il·lustració**, inclòs en el Grau Superior dels ensenyaments professionals d'Arts Plàstiques i Disseny, el qual pertany a la Família professional artística de Comunicació gràfica i audiovisual

La temporització és de 2 hores lectives setmanals, amb una durada total de 50h, entre Setembre i Juny. El mòdul equival a 3 crèdits ECTS.

2. Objectius Pedagògics.

El Decret 128/2013 de 20 de setembre del Consell, estableix quins són els objectius inclosos en aquest mòdul formatiu:

1. Identificar, valorar i interpretar imatges aplicant diferents models d'anàlisis.
2. Conèixer els principis teòrics de la percepció visual.
3. Interpretar els codis significatius de la imatge.
4. Identificar i valorar la funció expressiva de la imatge en el seu context.
5. Identificar i analitzar les estratègies de comunicació en la imatge.
6. Conèixer els diferents àmbits i entorns de producció de la imatge fixa i en moviment.

3. Continguts.

Disposats en el Decret 128/2013, de 20 de setembre. P.28125.

CONTINGUTS GENERALS

1. La representació i els elements morfològics, dinàmics i mesurables de la imatge.
2. Identificació, anàlisi i valoració de la imatge.
3. La imatge i els seus significats. L'anàlisi de missatges i idees en les imatges.
4. Sintaxis visual.
5. La visualització de la realitat. Teories perceptives.
6. El signe: expressió i contingut. Denotació i connotació.
7. Tipus de signes. Propietats i convencions. Els signes i els seus valors significatius.
8. La comunicació visual. El procés comunicatiu.

Unitats didàctiques

1. La visualització de la realitat. Teories perceptives.

1.1 CONTINGUTS

- Concepte d'imatge. De la realitat a la imatge. La visualització de la realitat. Què i com percebem.- Principis fonamentals de la psicologia de la Gestalt. Teories perceptives. Anàlisi de la percepció, les il·lusions que provoca i el seu ús en la construcció d'imatges.
 - 2. Identificació, anàlisi i valoració de la imatge.
 - El signe. Funció comunicativa del signe i el seu desenvolupament intel·lectual.
 - Relació entre imatge i significat. Retòrica visual quant a la forma (significant). Denotació. La síntesi, nivell de iconicitat, complexitat i descripció. La identificació amb la imatge. La capacitat pregnant, lectura objectiva o subjectiva.
 - 3. La representació i els elements morfològics, dinàmics i mesurables de la imatge.
 - Elements de la imatge. Elements que influeixen en la representació de la imatge. Elements globals: grandària, forma i enquadrament. Elements morfològics, dinàmics i mesurables de la imatge. El punt, la línia, la forma regular i la forma irregular. Relació figura-fons.
 - El color i la llum. Teoria del color. Definició, to, saturació i lluminositat. Síntesi additiva i
-

síntesi sustractiva del color i correspondència amb els diferents suports. Gammes cromàtiques. Perspectiva cromàtica. Continguts semàntics del color i la seva simbologia. La valoració tonal com a element constructor de la imatge i la seva expressivitat.

4. Sintaxi visual.

- Sintaxi de la imatge. Arquitectura visual. Jerarquia. Disposició de la informació atenent a la seva rellevància: jerarquia dels elements compostius i narratius. Coherència entre forma i funció.

- La composició: equilibri, composicions centrades, soroll, tensió, intenció, moviment.

- La composició segons parells d'oposats: simetria-asimetria, neutralitat-accent, transparència-opacitat, etc.

- La composició com a element jerarquitzador i constructiu de l'espai visual: l'escala, el traslapo, el contrast, la repetició regular i irregular.

5. El signe: expressió i contingut. Denotació i connotació.

- La imatge persuasiva. Retòrica visual quant al contingut (significat). Connotació.

Convergència de significats, intencionalitat. Expressivitat semàntica: el tropo. La sinècdoque, la metàfora i al metonímia. L'ambigüitat. Figures retòriques literàries aplicades a la imatge. Anàlisi de missatges i idees en les imatges.

6. Tipus de signes. Propietats i convencions. Els signes i els seus valors significatius.

Tipus de signes. Propietats i convencions.

Lectura d'imatges. Anàlisi i valoració de la imatge.

7. La comunicació visual. El procés comunicatiu.

Els grafismes. Signes gràfics abstractes. La funció dels signes abstractes. Expressivitat dels grafismes en la imatge.

8. La imatge dinàmica i seqüencial.

El procés perceptiu a partir de la relació espai-moviment-temps. Superposició d'imatges fixes. La imatge dinàmica i la imatge seqüencial.

4. Planificació i temporalització.

		UNITATS DIDÀCTIQUES							
		UD.1	UD.2	UD.3	UD.4	UD.5	UD.6	UD.7	UD.8
OBJECTIUS PEDAGÒGICS	1. Identificar, valorar i interpretar imatges aplicant diferents models d'anàlisi.								
	2. Conèixer els principis teòrics de la percepció visual.								
	3. Sintaxis visual.								
	4. La visualització de la realitat. Teories perceptives.								
	5. El signe: expressió i contingut. Denotació i connotació.								
	6. Tipus de signes. Propietats i convencions. Els signes i els seus valors significatius.								
	7. La comunicació visual. El procés comunicatiu.								

		SET	OCT	NOV	1 ^a EV	DES	GEN	FEB	MAR	2 ^a EV	AB	MAI	2 ^a EV
UNITATS DIDÀCTIQUES	UD.1												
	UD.2												
	UD.3												
	UD.4												
	UD.5												
	UD.6												
	UD.7												
	UD.8												

5. Metodología didáctica.

El sistema de classes serà teòric i pràctic. Les classes es distribueixen en sessions de teoria, temps dedicat per a l'avaluació de coneixements i lliurament d'exercicis. En les classes teòriques s'exposaran els conceptes anteriorment comentats, així com les pautes a seguir en cada exercici. Per dur a terme els exercicis pràctics el professor lliurarà als alumnes la fulla de l'exercici amb els aspectes que defineixen el treball.

La programació teòrica desenvolupa els continguts tenint en compte la relació dels mateixos que van des del més bàsic pel cap alt complex, sent necessari una anàlisi de comprensió a l'inici de cada quadrimestre.

És indispensable incentivar l'actitud participativa de l'alumne en el procés d'aprenentatge fomentant la seva capacitat investigadora en la recerca d'informació que il·lustre els conceptes tractats i ajudi a resoldre els exercicis.

És necessari avaluar periòdicament els exercicis i comprovar els coneixements adquirits mitjançant proves per escrit o treballs pràctics. Es disposarà de visualitzador d'imatges a l'aula. Es faran passades de material didàctic.

•El desenvolupament de les propostes de treball es realitzaran, part en classe, on el professor supervisarà i corregirà el desenvolupament dels exercicis, i part a casa, on l'alumne avançarà el treball plantejat en classe.

–ACTIVITATS DE CLASSE

PROFESSOR:

- Explicar els continguts.
- Aportar l'explicació documentalment.
- Plantejar exercicis.
- Supervisar i corregir el desenvolupament dels exercicis.
- Suplementar l'aportació teòrica.

ALUMNE:

- Rebre l'explicació de continguts.
- Prendre anotacions i notes esquemàtiques.
- Resoldre exercicis i projectes plantejats.
- Plantejar dubtes i consultes personalitzades.

6. Avaluació.

Consideracions generals.

Donat el caràcter presencial dels estudis, la qualificació de l'estudiant quedarà necessàriament vinculada a la seva assistència regular i al seguiment del programa de formació.

Criteris d'avaluació.

El Decret 128/2013 de 20 de setembre del Consell, estableix quins són els criteris d'avaluació inclosos en aquest mòdul formatiu:

1. Identificar els elements morfològics i sintàctics d'imatges donades.
2. Analitzar imatges d'acord als continguts expressius del llenguatge visual utilitzat i el seu significat.
3. Identificar els codis significatius i sintàctics d'imatges donades.
4. Elaborar propostes de representació gràfica per als conceptes i principis fonamentals de la percepció visual.
5. Proposar solucions gràfiques adequades a problemes de comunicació i valorar-les argumentadament.
6. Elaborar estratègies de comunicació visual per a la transmissió d'idees i missatges propis o assignats i explicar-les argumentadament.

a) CRITERIS COMUNS D'AVALUACIÓ, QUALIFICACIÓ I RECUPERACIÓ

S'avaluarà a l'alumnat en una ocasió al llarg del període lectiu, que serà al final de cada trimestre.

La superació de l'assignatura contemplarà el correcte desenvolupament dels exercicis curts, relatius a cada unitat didàctica, que seran avaluats segons el criteri d'avaluació específic de cadascuna d'aquestes. De manera opcional es realitzarà un examen teòric al final del trimestre, on es posarà a prova a l'alumne dels continguts teòrics.

La nota final serà la suma del percentatge atorgat a cada treball, i si es donara el cas, de l'examen teòric. Comptabilitzant un 30% l'examen teòric i un 70%, els treballs pràctics.

Les sessions d'avaluació tindran per objecte estudiar el rendiment acadèmic i l'actitud de cada alumne del grup, acordar mesures d'ajuda i recuperació per a aquells que ho necessitin, avaluar l'eficàcia dels mètodes adoptats i valorar el grau de consecució dels objectius proposats.

En els processos d'avaluació, l'alumnat serà qualificat mitjançant escala numèrica d'un a deu, considerant-se positives les qualificacions de cinc i superiors, i negatives les inferiors a cinc.

L'alumnat que, com a conseqüència de l'avaluació final, tingui l'assignatura amb qualificació inferior a cinc i per tant pendent de superació, podrà concórrer a les proves extraordinàries que se

celebraran en el mes de setembre, abans de l'inici del curs acadèmic següent.

A cada exercici proposat li correspon una data de lliurament i una altra de recuperació, les dates de la qual de lliurament seran comunicades als alumnes amb la suficient antelació.

Tots els treballs han d'estar superats en valoració major de 5 per optar a l'avaluació.

Un exercici teòric o pràctic no realitzat en la data indicada sense causa justificada, i presentat en data de recuperació, serà qualificat amb 2 punts menys. Per tant l'alumne podrà optar a un màxim de 8 punts. I la seva recuperació serà en el mes de juny.

En qualsevol cas, els exercicis realitzats hauran de comptar amb el seguiment del professor.

Els alumnes amb més d'un 20% de faltes d'assistència no justificades obtindran una puntuació màxima de quatre punts. I a més haurà de realitzar la prova final a la fi del trimestre.

b) PROCEDIMENTS I CRITERIS PARTICULARS D' AVALUACIÓ, QUALIFICACIÓ I ACTIVITATS DE RECUPERACIÓ DE L'APRENTATGE DELS ALUMNES

Criteris indicats proposats pel DEPARTAMENT:

–A cada examen o exercici proposat li correspon una data de lliurament i una altra de recuperació, les dates de la qual de lliurament seran comunicades als alumnes amb la suficient antelació.

–Un examen o exercici no realitzat en la data indicada sense causa justificada, i presentat en data de recuperació, serà qualificat amb 2 punts menys. Per tant l'alumne podrà optar a un màxim de 8 punts.

–En qualsevol cas, els exercicis realitzats hauran de comptar amb el seguiment del professor.

–En cada quadrimestre, els alumnes amb més d'un 20% de faltes d'assistència no justificades obtindrà una puntuació màxima de 4 punts. I a més haurà de realitzar la prova final de Juny.

–Els alumnes amb assignatures pendents hauran de presentar tots els treballs realitzats durant el curs, aconseguint en ells els continguts mínims exigibles. A més hauran de realitzar la Prova Final de Juny. Serà necessari establir un contacte periòdic que permeti seguir el progrés del seu treball mitjançant una atenció personalitzada. D'aquesta manera podran reforçar i aprofundir en els seus coneixements per recuperar l'assignatura.

Criteris indicats pel professor de l'Assignatura:

L'avaluació es realitzarà de forma contínua sempre que els objectius de cada avaluació així ho permetin. S'intentarà, en la mesura del possible, fer partícip a l'alumne de l'avaluació dels treballs, d'una banda, a través de l'autocrítica i l'autoavaluació, i per un altre, mitjançant posades en comuna i crítiques al seu treball i al dels seus companys.

Assistència i puntualitat a les classes. Aquesta assistència s'entén de manera presencial física a l'aula en tant que el curs es desenvolupa de manera normal.

Es consideraran dues àrees:

- 1.-AREA COGNOSCITIVA
- 2.- AREA DE L'ACTITUD

L'equip docent del Cicle Formatiu determinarà la quantificació numèrica atribuïble a cadascuna de les dues àrees, atenent a aquelles circumstàncies especials de tipus personal o de grup que des de la Coordinació del Cicle, en funció de les labors tutorial, es detectin en cada curs acadèmic.

Inicialment es proposa la següent relació:

15%. Àrea de l'Actitud.
85% Àrea Cognoscitiva.

INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

La nota es ponderarà atenint a les següents especificacions:

L'assistència a classe és condició necessària, però no suficient. L'assistència és obligatòria, no constitueix, per tant, un mèrit en si mateixa, però la seva absència pot donar lloc a la pèrdua del dret a l'avaluació contínua si es passa un nombre determinat de faltes, que en el cas d'aquesta assignatura és de 7 faltes, computades com a hores de classe i no dies de classe.

Així mateix, la mera presentació dels treballs no pressuposa la seva valoració positiva, igual que l'assistència, és alguna cosa necessari, però no suficient.

En cada avaluació serà el resultat de treure la mitjana dels exercicis pràctics i de la resolució d'exercicis teòric-pràctics tipus examen, si els hi hagués. No obstant això, l'actitud en classe, l'assistència, l'interès demostrat per l'alumne cap a l'assignatura, la cura dels mitjans materials d'ús comú i l'educació en el tracte amb companys i professors condicionarà la nota final.

Serà requisit imprescindible la presentació de tots i cadascun dels exercicis proposats per a la superació de cada avaluació i, per descomptat, del curs

El retard en el lliurament d'un treball farà baixar la nota final d'aquest en 2 punts.

En aquells casos en els quals la qualificació no superi la mínima establerta com a suficient, la forma de recuperació serà la de plantejar novament el treball després d'haver-se incidit en els detalls incorrectes, errors o omissions comeses. Superades aquestes, el treball es podrà considerar recuperat.

El professorat, si ho estima oportú, pot realitzar exàmens o proves de suport a aquells alumnes que consideri que no han arribat a aconseguir els mínims exigibles en una avaluació.

La nota final pugues no correspondre amb la mitjana de les qualificacions de les dues avaluacions anteriors.

c) CRITERIS DE PROMOCIÓ I MÍNIMS EXIGIBLES

Els criteris de promoció són aquells que marquen com ha de ser el nivell aconseguït per l'alumne en aquest curs per promocionar al curs següent amb la seguretat que podrà incorporar-se en condicions adequades al següent nivell.

Es defineixen com una sèrie de destreses, coneixements i capacitats mínims en els quals l'alumne ha d'aconseguir un nivell satisfactori, suposant la falta del nivell adequat en alguna d'elles la no promoció.

7. Activitats extraescolars.

Per a les activitats extraescolars es tindrà en compte l'oferta cultural existent a la província d'Alacant i València que es confirmarà amb antelació a la sortida extraescolar del curs mitjançant notificació a l'adreça del centre i als professors que els pugui perjudicar en el seu horari si es donés el cas.

8. Recursos.

Material didàctic necessari per impartir adequadament l'assignatura:

Quant als recursos didàctics és important fomentar la capacitat de treball en equip, un valor molt considerat en els professionals actualment. Expressió clara i concisa de les idees i

conceptes que han plasmat en els treballs. Presentació de documentació escarida sobre aquest tema.

Els materials necessaris per impartir les classes seran: ordinador, projector, pissarra, anotacions i bibliografia.

Es proporcionarà material sobre l'assignatura mitjançant anotacions, fotocòpies, bibliografia i mitjans audiovisuals amb les corresponents explicacions i la resolució de dubtes que es poguessin plantejar.

9. Bibliografia

- AICHER, Otl y KRAMPEN, Martin. Sistemas de signos en la comunicación visual. Editorial Gustavo Gili Diseño.
- Ruiz Collantes, Javier. Las profesiones del diseño. Editorial Planeta. Barcelona, 1992.
- AICHER, Otl. El mundo como proyecto. Editorial Gustavo Gili.
- APARICI, R. GARCÍA-MATILLA, A., Lectura de imágenes. Ediciones de la Torre. Proyecto didáctico Quirón, Madrid, 1987
- ARNHEIM, R.: Arte y percepción visual. Editorial. Alianza, 80. AF, 13.
- (1988): El poder del centro: estudio sobre la composición en las artes visuales, Madrid, Alianza Editorial.
- ARNHEIM, Rudolf Arte y Percepción Visual. Ed. Alianza
- CHAVES, Norberto, "La imagen corporativa".
- DONDIS, Donis A.: La sintaxis de la imagen. Introducción al alfabeto visual, Ed. G. Gili, Barcelona 2003.
- GARCÍA UCEDA, Mariola, Las claves de la publicidad. ESIC Editorial, Madrid, 2001
- GOMBRICH, Ernst H. Historia del Arte.
- FRUTIGER, Adrian, "Signos, símbolos, marcas, señales". Editorial Gustavo Gili Diseño.
- HOCHULI, Jost, KINROSS, Robin, El diseño de libros, Práctica y teoría, Campgràfic Editors, SL. Valencia, 2005
- LANDA, Robin, El diseño en la publicidad. Crear mensajes gráficos con gran impacto visual. Anaya Multimedia, Madris, 2005
- SATUÉ, Enric, El diseño gráfico en España. Historia de una forma comunicativa nueva. Alianza. Madrid, 1997.
- El diseño gráfico desde sus orígenes hasta nuestros días. Alianza. Madrid, 1997.
-